

Latweeschu Awise.

51. gaddagahjams.

No. 32.

Trefchdeenä, 9. (21.) August.

1872.

Redactera adreffe: Pastor Sakranowicz Lutringen, pr. Frauenburg, Kurland.
Erfpedijija Beshorn f. (Meyher) grabmatu bohde Jelgawä.

Rahditajs: Wisjannafahs sinnas, Daschadas sinnas. Par stunsfigu mehlfloshannu. Gruntinaekhs un fals. Puffehm. Albitda. Naudas tirgus. Labbibas un pretschu tirgus. Sluddinaschanas.

Wisjannafahs sinnas.

Spanija. Kehntsch Amadeus, reisodams par sawas walstis seemetu dattu, wiffur ar augstahm un preezigahm fweizinaschanahm tappa usnents. Taisfahs taggad us Madridi atpallat eer. Polizeja, paffat mekledama teem sleptawahm, kas us to kehniu pahri bij schahwufchi, sanehmufi kahdu fecwischku, zaur to dauds no schihs beedribas nahzis gaisma.

Amerika. Peru brihwualstis presidents Balta mirris ap-patsch sleptawu roklahm. Schee tad nu issauzahs par walstis waldineckeem, bet isfa laika no laudihm tappa fakerti un pee laternu stabbeem pakahrti. Ta tad dumpis, to sleptawi dohmaja zelt, drihs atkal apspeests. Kamehr jaunis presidents tohp iswehlehts, walda wihzepresidents Cevollos.

Jelgawa. Schodeen 7. Aug. wiffas wilsehtu skoblas ta usnentschanas deena. Skoblas til pilnas ar jaunpeemeldeem skoblenceem, la no scheem til tahdi ween tohp unenti, kas tee wislabballi mahzitee. Stary teem jaunpeemeldeem, tikpat gimnastija ka realiskobla, reds arri dauds latweeschu behrnus.

— Us zeen. eckshleetu ministera f. pawehleschannu „Jelgawas lohpu aistahw. beedribu“, kas jau pahri wiffu kursemni isplahitijees, taggad buhs nosaukt par „Kursemme s lohpu aistahw. beedribu.“

Behterburgä no 11. Juni lihds 3. Aug. fassimma ar koleeru pawissam 2163 zilw., no scheem isweffelojuschees 896, nomirra 1018, paleek ahyschschana 249. No 1. April lihds 3. Aug. fassimma ar baksham 1933 zilw., no scheem isahrscheti 832, nomirra 605, wehl ahyschschani 496. Ar zittahm sehrgahm gull Behterburgas lasaretis slimmi pawissam 3376 zilweki. Kur dauds zilwefu, tur arri dauds slimmi un mirreju.

R. S—z.

Par Dinaburgas ugguns grehku jaunafahs sinnas israhda, ka 16 leeli muhru nammi ta fadeggufchi, ka til muhru dalkas atlikkufschas; ar 4 spihkereem leels pulks linnu pohsta aishahjis; skabdi rehku na 800 tuhft. rublu. Linni bijufchi ugguns drohshibas kaffes apdrohshinati. Kad nu beidsamaja laika, fur linni stipri tirga kritufchi, schee paschi dauds weetas deggufchi, tad ka dsted, daschas uggunsbeedribas apnehmufschas linnus pee apdrohshinaschanas nepeemnt.

Behterburgä 28. Juli pee teem agrafajem 279 koleera slimneeem peenahja flahit 27, isweffelojahs 24 un mirra 17. Isgahjufschä nedekä pa wiffahm gubernahm lohpa skaitija wehl 4010 koleera slimneekus; Behterburgä paschä 29. Juli bij arri wehl kahdi 500 ar bakkehchm slimmi.

— Telegrafa sinnas amahufschas no leelstia Melkseja, kas sawa jubras zella 26. Juni fweiks un weffels pee zerribas ragga Afrika paschä seemelt nobrauzis.

Us Mischui Nowgorodas zella to nakti no 25. us 26. Juli pahrlieku drohsha fahdsiba notiffufi. Kahds palkawneeks Pro-lon wahrdä brauzis ar sawu gaspafchu un behrnu; wiffi sehdes jufchi yirmahs klaffes waggona un bijufchi nakti eemiggufchi. Pee Westfahs staziones maschine druffu apsturejufi; minnetee brauzeji umohduschees zaur masu trohskni, islizzees it ka kas waggona durwis peetaisa; wehl apstattotees, waj kas netruhst maschine fahlfufi tezeht. Gan nu pamannijufchi, ka weffels ischemadans, fur leels pulks naudas eekschä bijis, runna no 200 tuhft. rubl., bijis prohjam. Gan no wahlfokas staziones dewufchi tuhda sinnu un fahlfufchi paffat mekled, bet wifs lihds schim walti.

S.

Daschadas sinnas.

No eekschsemmehm.

No Jelgawas. Schis „1872.“ gads irr lohti eeweh-rojams, peeminnaus un wehrä leekams gads — weens gads tahs Deewa fwehtibas un schelastibas! — Jau no pat Janwar mehnescha ta seema lehniga bij, tad tee „pawaffaras mehneschi“ agri jo agri parahdijahs un arri pastahweja — zaur zaurihm nemmoht — filti. — Leeldeenas jaukas jo jaukas! Jau preeksch „debbesbraufschanas deenas“ — lihds Mai mehnescha widdum — wiffeem kohkeem sappas leelas un wiffa dabba pilnigä fakkumä un seedds un ta, ka jau preeksch „krustadeenas“ wifs bij noseedejis. — Par wiffu Mai un Juni mehneschi — kas tas par jauku un filtu laiku! Putnu besgalligas dseefminas un dabbas lihgsfimbis wiffur atskann ta, ka mehns Deewa Wifsphezbis ar azzihm redsam. — Rudsi, meeschi un sahle nehmas tai leelakä brangumä us augfchu! — Jauki waffarasfwehtki un Jahni. — Pastarpahm audselihgs leetus un gaisu tihridams pehrtons. — Seena plauschana flahit — laiks filts un arri — karstis. — Lihds 12. Juli wiffeem feens gattaws pahrwests mahjä. Un kas par braugu un kuplu seenu! — Rudsi wiffur raschigi, lihds 20. Juli (eewehrojams: jau preeksch Zehka-beem, 25. Juli!) nopflauti, mahjä pahrwesti, isfultti un jannu rudsu maife jau teel boudita. — Waffarajas steigschus steidsahs breedumä un gattawojahs us drihsu plauschannu; waffaraju labbibas sortes wiffas labbas, kartupeki raschigi un weffeli, linni lohti labbi un flaiski; firni raschigi un — warr drohshi dohmaht, ka laudis waffarajas wiffas buhs nokohpufchi lihds „funnu deenu“ beigahm — 12. August. — Saules karstums schowaffar irr pee mums fneedees no 15—35 gradhi — faule. —

Dhgas meschös un dahrsös Deewa swehtibas; kohlu augli wiji labbi, — tillai druffin masahl lä pehrn. — Deews lej leeschus swehtibu semmē. Paradihsihgäs jaukums dabbä no Deewa schogadd subthits mohdina zilwekus us Radditaja flaweschanu un peeluhgshanu, — bet waj wiffus? netizzam! Jo pat tai jaukafä dabbas glihtumä wehl atrohdahs dauds zilweku kas Deewu Winna dabbä neredi, nedjird un nefajuht, bet irr un paleef schai jaukä „Deewa dahrsä“: trapekki, dergki un dabbigi zilweki!

— Zalgawas dshwe zittadi patte arri atkal fahl usfelt. Pilsdahrsä irr eetaisita lulte, kur par Mai mehnescha walfareem un swehtdeenu rihceem musihki spehle Zalgawnoekeem par papreezashanohs pirmös waffaras „salkumös.“ — Juni un Juli mehnesi aiseet wairahl pahrtiklschee Zalgawneeki us Dubbulu juhrmali masgatees, pa tam atkal tee mahjä paliklschee papreezajahs pee musihka eelsch „Medem“ dahrsä. Schis dahrsi irr tohti teizams, jo karstäs waffaras deenas tur branga atwehshinashanahs un walfarös jauka iszeereschanahs; tur irr leels waffaras trakteeris un leela branga lulte preeksch „waffaras teatera“ un musihkas spehleschanas; schowaffar pa Juni, Juli un August mehneschu walfareem schinni lultē spehle ahrsēmnes musikanti un maffa irr mafa, tillai „pehz patiklschanas“, — zittadi par deenas laiku dahrsi irr walfä un bes maffas preeksch katra zilweka. Tē arri irr eetaisita putnu-swehru buhda, kur eelschä warr dabuht redseht: smuklus baltus kaninkinus, uhbetu ballodischus, wahweres, Wahzsemnes putninus un milsu puhzes, kurri pabrihscham teel ehdinati, katra flakka ar sawu barribu, zaur trakteera fullaineem, kurru starpä arri weens melns „mohru“ zilweks atrohnahs, kas tohti lunkans un ismannihgäs fullainis, — un ja zee-retaieem un skattitajeem arri eegribbahs waj ehst waj dsert, — tad kohlu ebnä pee galdina kahda noschdees warri tillai ar speeki peeknabbinaht un — un tuhlin buhs melnais „mohris“ flakt, kas temi smalki aplawohs.

Pe ta jau feu pastahwedama pilsdahrsä schowaffar arri wehl teel weens ohtris zeeereschanas uppedahrsi skunstigi taisihits ar dambjeem un kanaleem, un kurreeem abbejäs puffes uppe rinkojahs apfahrt. — Uij palejas wahreem arri patlabban beidi muhrecht jaunu, skunstigu, pehz jaunmohdes eerikteh un wajjadibahm geldigu, zee tu ma nammu.

Pe pils irr, bes teem trim masakeem bahdes namme-tem arri weens tohti grejni isrohtahts no kohka buhwehts tä jauzams „akziju bahdes namis“ preeksch augstakeem kungeem, kurra buhwes swehtkus mehds katra gaddä 19. Juli walfarä swinneht; tur tad teel musihkis spehlehts, danzohits, darwas muzzas dedsinatas, skunstuggunis gaisä laistas un ar leelgabbakeem schaudihits, — bet schogadd scheem swehtkeem lahgi ne-isdewahs, — jo bij leetus tanni walfarä.

Ta jaundibbinata „Zalgawas latweeschu beedriba“ dashesweis jau irr sapulzejussees, bet gruntigi darbu wehl newarr fahkt, jo wehl gaida sawus statutes lilkumus no Behterburgas mahjä. — Zalgawas latweeschu lauku draudses mahjitajs, kas schowaffar bij isbrauzis us ahrsēm-

mehm un effoht apmeklejis Italiu, Austriju un Wahzsemmi — taggad atkal mahjäs un wiini daschu wehrä nemmamu labbu leetu, fo tur mannijschi, sawös spredidiks libdsä eepinn arri sawai draudsei par pazillafchanu, pamahzishanu un ustaisichanu, un zittus fliktumus atkal, fo sweeschumä arri mannijschi — draudsei par sinnu preekschä zeff, lai winna arri sawus fliktumus atmettoht. A. H—n.

No Zee-pajas puffes, 25. Juli. Schogadd par wez-zeem Zehkabeem redi jau tulkchus rudju laulus un baltus, noplantus, kohpinäs sakrautus meeschus. Rudsi kuffoht lezzutees labbi un turroht swarru; grunta semmēs lihds 128 mahzinas. Pehz leela saufuma un 27 gradiga karstuma, eestahja 19. Juli leetus, kas diwi deenas no weetas salija un kartupekus un febbejohs meeschus wehl atspirdsinaja. Mahlu semmēs waffareja labba; bet feena irr masahl lä pehrn. — Kohka auglu ne ka!

— Zee-paju apgohdinaja ihfä laika diwi augsti weesi weens pehz ohtra. Tanni 4. Juli bija Kurfemmes zeen. gubernatora leelskungs un 11. Julijä atkal zeen. generalgubernatora leelskungs no Rihgas, un 8. Augustä atkal gaida augsti zeenitu leelsirtu krohmamantineeku, kas no Dahnū semmēs ar kuggi atnahkschoht lihds Zee-pajai un tad par dielzjekku braukfschoht us kahdu rewiju Kreemu semmē un tad atkal atpakkal nahkschoht us Zee-paju kur kuggi tik ilgi gaidihis un tad augsto kungu atkal noweddihis us Dahnū semmi.

— Zee-pajös ohstä noslitka tai 5. Juli ap püedeenas laiku zimmermanna Allmanna 14¹/₂ gaddus wezs dehs, Schannis wahrdä, zaur ne-apdohmigu peldeschanu.

— Zaur ne-apdohmigu johkofchanu azs ismaitata! Tanni 12. Juli dahrsneeka B. deblinsch uslippis us juntu, kur muhrneeks strahdajis. Muhrneeka rohzieneeks kelli ar fataisiteem mahleem fahchris, mett kalku mahlus tihfchi sehnam azis un rau! sehns paleef neredsihgäs!

— Zee-pajas rachtuscha sablé preeksch tirgus laika kahdi apfahrtreisodami Zehypatias studenti, kas naudu ar skunstigu dseedafchanu preeksch nabagu studenteem salassa, diwi reis konzertes (skunstigu dseedafchanu) dewuschis un effoht bijuschis teem dauds klausitaju. 11. Juli bija balle pawiljonä, kurru arri augstis generalgubernatora leelskungs apmekleja.

— Tanni 12. Juli walfarä tappa pee juhrmalles, kur taggad jauns kohfch dahrsi ar zekkeem, krehfleem un nammineem eetaisihits un kur fennahl smilkschu lahpas stahweja, — juhrmallas swehtki noswinneti. Musihkis spehlejis, skunstigas uggunes swehrojuschas gan gar semmi lampäs gan gaisä laistijuschahs. Dauschu bijuschis kahdi 2000 kohpä sanaktuschis ilustetees. E. F. S.

Behterburga. Redsoht, ka us daschahm Kreemu-semmes uniwersitetehm truhst kahdu professoru, kas ware wezju laiku wallodas (latainiski un greekiski) mahzihit, ministera kungs us kahdu laiku atwehlejis, ka Wahzsemme un zittäs semmēs mahziti skohlmeisteri warr pee ekfama pirmai kahpenei pahri eet un tuhda magistera un tad dal-

tera eßamu noturrecht, ka warr pilnigâ professeeru fahrtâ stadt.

Dinaburgâ 2. August leels ugguns grehks bijis. Ar telegrafu bij us Rihgu atfrehjusi to sinna un lubgßhana, lai Rihgas ugguns dsehßeju beedriba nahl palihgâ, kas arri us weetas notiffa. Wessels pilßeha stubris, fur leeli atminu nammi bij ais leesmahm aismemts, leeli linnu spihkeri fadegga, weenâ paschâ spihkeri, lâ dsird, effoht bijis linnu par kahdu 100 tubkst. r.

— Pee Nischni Nowgorodas ugguns grehka skahde notiffusi wissumas no 4 milion. rubl.

Us **Wirßchballes** rohßesch. stuziones preeßch pahri nedelahn tappis zeeti fanemts seewißchks, kas no ahsemmehm nahßdams leelu pulku palkastaisitas Kreewu papibru naudas (bijuschi kahdi 20 tubkstoschi falschds 10 un 50 rubtu gabbalds) grißbejusi eewest. Ismellejoht atradduschi, ka freilene irr no Wituas un fauzahs Josefine Dobrowolska. Schi nu falkahs fawu nedarbu darrijusi us kahdas firßtenes D. wahrdu un lubgßhanu, kas tai usdewusi scho wiltigu nandu atwest us Wilau un tur norunnatâ gastuhßi to nodoht. Kâ Dobrowolska issakka, tad ta D. firßtene 4 gaddu laika effoht jau pahri fimttubkstoschus rubtus wiltigâ naudâ Kreewu walßi eeskappejusi eesschâ. Taggad nu ta leeta stohw zeetâ ismelleßhanâ. S.

Labba preeßchßihme. Wjatkas gubernâ Buiffas fahßdicha us nowadda wezzaka padohmu irr eeweddußi strahpi us katru lammaßchanas wahrdu. Ta strahpe irr 3 deenu zeerums jeb 3 deenas nostrahdaht pre kahda darba, fur walßdiba to nolcek; ja grißb tad warr ar treiju deenu algas maffu atpirktees. Scho nandu isleetahs basnizahm un ftohlahm par labbu. Kad labbi apdohma, tad jau arri pawißsam bes lammaßchanas warr it labbi istift un kas to lepnißas deht kohp, warr arri fo par to maffaht.

N. P.

No ahsemmehm.

Frantschi redsedami, ka winnu walßi tahda leela usfizziba, ka winnai 3 miliardes melkejoht irr 43 miliardes pedahwatas, nu dehmajahs atkal pilnam us kahjahm un newarr beigt ar sewi un fawu walßi isleeliteres. Wahzsemme teem arri tahdu preeku nemas nenemm par tanu, jo reds, ka nu warreßs drißß fawu farra nandu wissu isdabuhß. Arri Bismarkam, Frantschu leelibas wahrduß laßfoht, neweens newarreßs wairß pahrmest, ka Fransijai tahdu leelu strahpes nandu uslizzis, jo winni paschi taggad isteiz, ka wissu tee milionu tubkstoschi preeßch tahdeem laudihm, lâ Frantschi, irr un paleek neeks. — Tautas fapulze nemmahs few brihwlaizianu, irr no 4. August libds 11. Novemberam mahjäs laista. Tjers toßs palaidis ar tem wahdeem, ka winsch brihwwaldibu fanehmäs un ar wissu fawu spehlu gabdahs, ka republika paleek. Republikas walßdiba schim brißscham effoht wissai semmei pa prahtam, waj us preeßchu zittadas wajjadischoht, to neweens nesinnohß un gar to arri ne-effoht taggad wehl fo ruhpetees. Tâ tad weeni irr ar meeru, un ohtri zerre us preeßchu.

— Frantschu fabrikanti negrißbedami redseht, ka Wahzsemmei kahda pelna nahl, irr apnehmuschees fawas

prezses, furras grißb us Wihnes leetu israhßdichanu fuhßiht, ne wis pa Wahzsemmes dselszekeem fuhßiht, bet labbahß dahgati un ar rinki zaur Italiju. Lai iddarrabs! — Nupat dsird, ka us ta dselszeke zaur Seni kalau, fur fur zeffsch greeßchohs tunnelli eesschâ, nokrittis leels klinte kalns un zekku aistrahwis, tâ ka brautßchana apstahjusi, kamehr notihrißs.

— Presidents Tjers dsihmo us salkumeem un lâ dsird, tad Frantschi, kas gan leelahs dsimmuschi republikaneßchi effoht, winnu gohdina ar tahdu pat usmannibu, ittin lâ zittureis to Kesarim Napoleonam rahdija. Awises warr laßßiht katru wahrdinu, fo Tjers runnajs, fo ehdis, tad gulleht gabjis u. t. j. vr. Zhssee republikaneßchi tâ gan nenodarbojahs gar presidenti, kas tatschu tad tik irr weens no lihdsbirgeleem.

— Starp tautas fapulzes spreedumeem no beidsama laika irr arri tas veeminnans, ka walßdiba ween irr atwehlehts sehweßkohzinus taisiht un andelâ laist; zerre ar to labbu eenahßchana panahß. — Karra ministerijas komissione irr spreedusi par tahm beidsamajâ karrâ daudßinatim mitrafeschem (loßschu sprizzehm) un noteikusi, ka scho nezil derrigo eerohzi bußs pawißsam atmest.

— Alschira wehl arweenu bakkes stipri ploßfahs, lâ ka lohti daudß apmirß. Taggad Frantschu dakteri brauz pa mallu mallahm aplahrt tiklab behrenßs lâ usauguschus pohtedami (bakkes stahdidami), bet pee mulku laudihm teem jaredß leela prettestiba.

No Rohmas. Ar pahwesta weßelibu gan eet atkal labbaki. Schinnis deenas irr atkal eeswehtijis 18 jaunus bisfapus.

— Awises wehl arweenu daudß nodarbojahs gar to leetu, lâ tai jauna pahwesta zeffchana buhtu janoteek, ja scho taggadejo Deews aisaizianu; ihpaschi ta leeta leetahs fwarriga, waj Rohmas kardinaki nemmahs tahs 10 deenas laika, lâ agraki liffumi to nogruntejuschi un fur tad no zittahm semmehm tee kardinaki speßß us faulßchana lihds Rohmai noklubt, jeb waj schihs 10 deenas pa-ihßina us 3. Irr arri us tam liffums. Jo pahwests Pius VII. 1807. gaddâ nospreedis, ka daschada nemeera bußßchanas laika leela pufße no Rohmas kardinaleem warr to nogaidamo laiku pa-ihßinahß. Tâ tod notiftu, fo Rohmas lungi, jeb jesuiti grißbetu. Kladratsch johlu lappâ irr bildit, fur weßs wißß pahwesta apgehrbâ neßs leelu baltu maissi un soblahs ar to pa ehdinahß wissu fawu leelu draudßi. Kad baltu maissi tuwahß apßkatta, tad redß ka winna neßs weena Rohmas kardinaka gibmi; scho kardinaki fauz Panebianko (t. i. pa italiffi „baltu maise“).

Englantâ pee Birminam pilßeha flimneeku namma irr pirmais dakteris no seewißchlu kahrtas amatâ eestahdihts. Bijuschi arri daschi wißßschlu dakteri us scho weetu meldejuschees, bet zehleju komiteja eeskattijusi par dercigato Atkin freileni.

— Jralantes pilßehinâ Klomwela nupat kahda prozesse fawadi tappusi isbeigata. Bijusi fuhßßibas leeta starp kahdu jaunu lungu un jaunu freileni deht kahda semmes plattscha. Prozesse jau ilgt willkuseßs un bijis jadohma, ka prozesses weddejeem teefaschanahs tik daudß maffahs, ka

winnetajam mass preeks atliks. Teefas lungam eefchawees prahta, waj newarretu lectu zittadi islibdinaht; dewis lungam to padohmu lai prezze fawu prettineegi, tad mantibas dehl nebuh srihde. Un zekka uswesti, bijuschi drihl abbi rohka rohka un prozessei jankas beigas.

Spanija. Pee ta fleplawibas nedarba, ko nesen pret Spanijas kehniinu Amadeu darrija, ka lassitaji dsirdeja, weens no fleplaweeem tappa us weetas noschauts. Winna gihmja bilde stahw nu jau dauds deenu pee wisseem wahrteem islahrta, bet neweens patz nerohdahs, kas tahdu wihru pasihthu waj atgahdatohs redsejis. — Rehninisch pa fawu walsti reisodams tohp wissur ar firnigu mihlestibu faenents un us to jankato gohdahts.

Serbijas jaunais prinzis Milan Obrenowitsch 10. August buhs pilniga wezzuma eestahjis, ta ka warrehs patz to waldischani par Serbijas semmi fawu rohka nemt. Schi deena tad buhs leela gohda deena un no Belgrades galwas pilfehda irr us scho gohdu eeluhgti weesi no tuwenes un tahlenes. Arri no Masflawas gaidihs 2, kas Masflawneeku wahrda apfweizinhahs.

Tad ta tschakliba! Reiburgas pilfehda nupat faderreja diwi wadmallas fabrikanti; weens apnehmahs doht ohtram no rihta pulksten peezos 2 aitas un no scho aitu willas derretajs usnehmahs lihds pulksten 9 walkara tai pascha deena usrahdiht gattawus swahrkus. Aitas tappa tuhda zirptas, willa wehrpta, dsija spohleta un austa, wadmalla welleta, schkehreta, fehreweta un gluddinata, pulksten 4. skrohderu rohkas dohta, un 20 minutes wehl preefsch pulksten 9. fabrikants atnessa prettineekam tohs apfohlitus swahrkus un peeprastija fawus winnetus 1000 sudraba gabbalus, kas arri tappa ismaksati. Arri tahs abbas aitas tappa kautas, zeptas un lihds ar labbu teesu dschreenu no fabriku strahdneekem apehstas. S.

Par skunstigu mehflorschann.

Muhfu deenas semkohpiba starp zitteem amateem jau eenemm to gohda-weetu, kas winnai zaur fawu dabdu peenahlahs, un semneeku labrta tohp par tahdu walsti turreta, wirs kurras wissas zittas labrtas gruntejahs. Lihds ar scho sohli irr wehl weens ohtrs us preefschu sperts: skunstigas mehflorschannas peenemfchannu par semkohpibas palihgu. Un schis sohli irr ta gaischaka peerahdischana, ka ar muhfu semkohpibu newis us weetu stahwam, bet zittahm tautahm ka Anglijas, Amerikas un Wahzsemmes duhschigi pallat dohdamees. Wissi raksti un eewehrojami, kurri schinni leeta tohp gaisma laisti, irr ar preeku apfweizinjami, jo winni tohp tautas fainneezibai par labbu leeta likti. Tomehr arri tei wissa meera derrihs no nederriga ja-isschirr, jo arri wirs schi plafcha sinnatnibas lauka maldischannas un pahrsfeigfchannas netruhst. — Ta mums Latw. aw. 26. Nr. G. Sk—L. rakstu usmannigi lassohd daschas nepilnibas irr azjis krittufchahs. Zeen. rakstijahs — meh neschaubamees, ka winna noluhks labz — Sohdu pagasta Krauksta fainneeka superfossatu isprohwefchannu par „faweeem eewehrojumeem“ dehweidams leekahs

teikt, ka pee minnetas isprohwefchannas neween Kraukstu fainnu., bet arri winfch, zeen. rakstijahs, un wehl dauds zitti flahd bijuschi. Tomehr tas ta nau, jo raksts nemaligi patz peerahda ka Kraukstu fainneeks ween tas prohwetajis hijis. Bet tas irr lassitaj. deewegan ja-eewehro: ta irr leela starpiba, waj weens patz jeb daudsi kahdu lectu isprohwe un atraddumu apleezina. Schei newarr tik ahtri maldischana nolikt ka tur. Tad arr us minnetu isprohwefchannu jau tapehz newarr nekahdu swarru likt, ka winna — masakais pehz G. Sk—L. aprastia — pawissam nepilniga hijuse. Isprohwefchannas galla-mehrkis weenweenigi warreja buht: Zil malka sinnamu lauka gabbalu mehflorschana ar teem un teem mehfleem? Zil pee weenadas apstrahdashannas katrs gabbals falmos un grauddos — pehz swarra — neffis? No kurra gabbala jeb zaur kurru mehflorschannu wairahl augli, un zil wairahl, panahli? Kurri mehflitamdehl bija tee labbakee? No wissa ta min. raksta ne wahrds nau minnehts, winfch tik apgabbaliski un wispahp peeminu: „Krauksta fainneeks mehginajis weena lauka Grahmanna, Thomfona un Dyl L. superfossatus zittu ais zitta feht un winnam „israhdijses“ Grahmanna par to wislabbako.“ Ja, „israhdijses“ tas irr gan tas rittigakais wahrds, tahdas nepilnigas prohwefchannas atraddumu apfihmeht, bet tas mums lassitajeem nau it ne to masako eewehrojumu peerahdijis un tapehz mums mas ko derr. Ja Kraukstu fainneeks rittigi sinnatnibai un tautai par labbu gribbeja prohwet, tad winnam peenahzahs: 1) ar kimijas palihgu ismelleht, kurrai no teem trihs minneteem superfossateem wairahl lihbas mehflu dalkas atrohnahs; 2) ar boniteerefeereeschannas palihgu ismelleht, waj wissas trihs lauku dalkas, wirs kurrarmi superfossatus kaifija, weenadas semmes dalkas eetur; 3) ja ta nebuhtu, kahdas dalkas tai un tai gabbala wairahl atrohdahs un kahdi mehflit tur labbaki derr; 4) eewehroht, ka wissi trihs gabbali weenadi un weena laika tohp apstrahdati un ar lihdsigahm dalkahm superfossatu un weena deena aplaifiti; 5) peeminneht, waj ar superfossateem ween jeb arri ar zitteem mehfleem lauku mehflorjis; 6) ja ta buhtu, kahdus mehflus, waj gohwju, sirgu, aitu, zuhlu jeb sawahktus palihga nehmis preefsch katra lauka gabbala; 7) katra lauka gabbalu ihpafchi nowahkt un labbibu ihpafchi iskult, un 8) tad falmus un graudus noswehrt un tad beidsohht aprehknaht un prohti pehz nau-das, kurfch gabbals pawissam wairahl neffis, jo zaur to tik warretu issinnaht, waj lehtakee jeb dahrgakee mehflit wairahl labbatu pilda. Tas tik irr katra semkohpeja mehrotaji un ne „israhdijses“ jeb „eewehroschana“, tapat ka pahrpahrihs mehrs pee ismelleeschannas, waj schis jeb tas superfossate labbahks neschaubigi un weenweenigi sinnatniba (kimija) meklejams. — Tad arr wehl wajadscha katra superfossata zennu peejneekt, lai warretu isrehknaht waj schi ar auglu eeneschannu rittiga buhschana stahw, jo arri semkohpejem tas pasihstams un taifns falkams wahrds ja-eewehro: lehtala prezze irr arween dahrgaka, kas gan neko zittu negrihb teikt, ka lehtaka prezze arween mehdf sliktaka buht. — Beidsohht nefamejamees us G. Sk—L. jankaschannu, ka ar Thomfona lunga superfossatu zittas

mallās gahjis, atbilbeht, ka zittās mallās neween Thomfona lunga superoffats bet wiſſi wianna ſkunſtigi mehſli no ſinnatnibaš wihreem, muſſiſchāš waldibahm un neſkai-tameem ſemneekem par tohti labbeem un pat par wiš lab-bakeem atraſti, lai arri wiannu zenna warbuht druſzin leelafa, ka daſchāš zittāš prezzeš pahrdohd. Mehš no ſawāš puffeš tik warram teikt, ka pee Thomfona lunga ſkunſtigiem mehſleem palikſim, jo mehš eſſam pahrlēzinati ka wianni mums wišwairahl labbatā eeneſš. — Daudſu wahrda.

G. Mather.

Gruntineekš un falpš.

2. Kā meefneekš kaſki eewedd duhmōš.

Pa tam ſtarpam Dukkulš ar Duhminu un ar zitteem beedreem luſtigi dſihwoja Leieſtrohgā un jau daſchu labbu wihna puddeli bij iſtulkſhojuſchi.

Duhmiſch ſmeekluš padarrija, kaš ſemneekam tik tohti patikka, ka meefneekam pahrmetta, ka wiannu tik retti apmellejoht Dukkulōš.

„Waj ſinnat, ſemneekš,“ — tā Duhmiſch teiza — „Zuhš man gauſchi patihktat. Eš labpraht katru deenu ar Zumš gribbetu lohpa buht.“

„Nu tad nahtat uš Dukkuleem. Mannim ruhmeš deewagan!“ tā ſemneekš brehza, kam galwina jau ſahla reibt.

„Bet waj tad ſawu meitu aiſmirſtat? Ko laudiš ſaz-zihš, kad eš, puiſiš buhdameš, dſihwoſchu Dukkulōš?“

„Ko par lauſchu runnahm behdaju? Waj ſawā mahjā ne-eſmu taš kungš? Waj mannim nau nauda?“

„Bet kad eš nu padohmu ſinnatu, ka eš pee Zumš warretu palikt, beš ka Zuhſu meitai iſzeltohš nelabba ſlawa?“

„Un kaš tad taš tahdš padohmš buhš?“

„Peenemmat man par meitaš wihru!“

Ja Dukkulš nebuhtu apreibiš bižiš, tad laiſkam tik ahtri ſlaſda nebuhtu eelihdiš, bet nu wiſch brehza:

„Par meitaš wihru? Kapehž ne? Tē manna rohka. Tu un neweeneš žiš dabuhš mannu meitu!“

„Wehrſiš pee walga, wihšš pee wahrda!“ tā Duhmiſch iſſauzahš un Dukkulam rohku ſpeeda. „Bet nerunna tik dikti, lai neweeneš preekſhlaitā to nedabu ſinnabt!“

Un nu wianni jo ſipri ſahla wihnu dſert, kamehr wezzaiš Dukkulš gluſchi pilnš bija un kā trakš ſahla plohfiteeš, par ko wiſſi brihnijahš, jo Dukkulš ihſti nekahdš plihneekš nebij, bet turpretti ſihkſtulš. Wihram tahda ſawada dabba bija. Wiſch gadduš no weetaš ne alluš pilliti ſewim neweſleja kā laiſkam ſihkſtulš un tad atkal weffelāš nedekāš trohgā pawaddija.

Trohkſniš palikka jo leelahkš, kad ſemneeku puiſchu baš atnahza. Arri wianni bij apreibuſchi un leelijahš ar teem ſtikkeem, ko iſdarrijuſchi. Wezza niſna ſewa teem bij pretti nahluſi un tee reſgalki tai nuhju preekſchā turrejuſchi un to ſpeeduſchi, kā funni pahri lehkt.

Trohgā arri bija weeneš andelmaniš, kaš ſawāš prezzeš lohka kaſtē uš mugguru neſſa. Sunš wiannam bija lihdaš.

Šhiš ſazzija: „Zuhš leelateeš ar miſſu darbeem, ko pee wezzahm, neſpehzigahm ſewahm iſdarrijuſchi. Pee ſtipreem ſinnamš gan nekerſeeteē!“

Par to tee puiſchi warren tohti apſkattahš un weeneš no winneem ſazzija: „Kaš Zuhš aizinajis, mums ſpred-diki teikt? Ko gan darriſeet, ja Zumš pawehleſim kā funnim uš galdu lehkt?“

„Eš tam, kaš manni par funni gribb darriht, arri zaur ſuani atbildetu!“ To ſazzidamš wiſch ſawam ſunnam ar pirkſtu to leelitaju rohdija. Sunš tuhliht ſohbuš rahdija un bij gattawš tam puiſcham uſbruht.

Nu puiſchi zittu meldinu ſahla dſeedaht. „Waj tad ſmeekluš nemāš neſaprohtat?“

„Ne, tahduš ſmeekluš nemahlu žeeniht.“ Tā ſazzi-damš panehma ſawu kaſti un gribbeja aiſeet. Bet nu Dukkulš pagebreja, lai ſawāš prezzeš iſſrahmejoht. Winnam daudš japiſkoht.

Bet andelmaniš aiſbildinajahš, ka wiannam ne-effoht wakkāš. Wiſch Kreizlina mahžitajam effoht apſohlijiš, pee drihſuma buht mahžitaja muſſiſchā.

„Waj tad jau tik wehlu?“ tā Duhmiſch ſazzija un pulkſtenu wilka iſ leſchāš.

Ta ſpihdedama, ſmagga kehde andelmanam gauſchi patikka un wiſch Duhminam praſſija, waj to daſchlahrt nepahrdohdoht.

Duhmiſch no ta neko negribbeja ſinnaht un andelmana prezzeš gribbeja apſtattiht. Andelmaniš ſazzija, ka wiſch wakkarā uš Dukkula mahju buhſchoht nahkt un tur par nakti palikt. Tad wianni taš prezzeš pehž patikſchanaš warroht apſtattiht. Semneekš un Duhmiſch nu palikka ar meeru.

Pirniš andelmaniš aiſgahja, wiſch wehl ſtahtija, ka ſchoriht Leieſdſinnawā effoht bižiš un ka meldera dehlš iſgahjuſchā nakti ſipri ſadauſihts un eewainohšs tizzis. Melderene trohdſineeku leektoht luhgt, lai ſtellejoht no tahm ſtiprahm ſahlehm, kaš tam effoht.

Trohdiſineekš atteiza, ka tuhliht ſtelleſchoht un praſſija, kaš tad ar meldera puiſi notizzis.

Andelmaniš ſazzija, ka to ween ſinnoht, ka puiſiš gribboht apprezeteēš un ka wiannam bruhte effoht ſweſchā zeemā. To wiſch nakti effoht apmellejiš un tad tahdš ſadauſihts pahrnahziš.

Weeneš no ſemneeku puiſcheem ſazzija ſmeedameeš: „Skaidra leeta, ta zeema puiſchi melderi iſdſinnuſchi un meelojuſchi kā klahjahš. Kaš tad arri wiannam jamele ſweſchā zeemā?“

Andelmaniš aiſgahja. Dukkulš un Duhmiſch dſehra un johloja un johloja un dſehra. Semneekš kā liklahš pawiffam bij aiſmirſiš, ka wiannam meita effoht, uš kurru wiannam bij jagaida.

Duhmiſch turpretti palikka nemeerihgš. Wiſch ſin-naja, ka Zuhle ar Wendeli lohpa bija un ka Wendelš ſmuks puiſiš bija. Meefneekš Zuhli jau kā ſawu bruhti uſſkattija un tadeht to negribbeja laut, ka meita ar kalpu eelaiſchoteēš.

„Eš taſ ſawai bruhtei pretti eeſchu,“ — tā wiſch Dukkulam auſiš iſchukſteja — „warbuht ka tai lahdu

wahrdinu par kashahm warreschu teikt." Un tà winsch aishgahja.

Muhfu pahris pa tam starpam mihligi parunnadamees fawu zekku staigaja. Winneem liffahs, ka faule ar jo leelu spohschumu spibdoht un it kà putnini dauds flaisstaki dseedoht ne kà agrahl.

Kad winni pee zeema bij tiffusch, tad Zuhle palikka stahwoht un Wendelam fazzija, lai papreeksch eijoht un tehnam falkoht, ka schi nahloht. Winna kroggà labprahl negribboht pakawetees, bet ahtri us mahju tift un tad tehnam wiffu pastahstih. „Taggad wehl us kahdu brihtinu to wezzeni gribbu apmekleht, kas mannim teikufi, zif mihligi tu tehnam palihdsejis, kad krusst winnu pee semmes fpeeda.“

Wendels fazzija, ka labprahl eijoht, bet lai Zuhle winnam wehl reis rohku dohdohht un winnam falkoht, ka tee ne-effoht fapni ween, ka schi winnam gribboht par feewu palikt.

„Labprahl, ar firdspreeku, tewim palikschu par feewu,“ — tà Zuhle fazzija, Wendelam rohku sneegdama, — „es muhscham no tewis negribbu atstahtees!“

„Un es tewi gribbu mihloht un zeenht it kà fawu engeli! Es arri muhscham no tewis negribbu atstahtees. Kad to ween dohma ju, ka zits tewi mannim gribbetu panemt, tad mannim sils un melns paleel preeksch azzihm! Es winnu. . .“

„Ne-effi til ahtré us dufmahm, Wendeli,“ — tà Zuhle teija — „Nebehda par nelo. Gan tehws laus. Pee nemfchanas arri peeder diwi, weens, kas nemm un ohtré, kas laujahs nemtees. Bet to tewim wehlreis peekohdinaju: ne-effi tuhliht tahds ahtré. Tu zaur to leela nelaimé warri eekrist.“

„Ja, ja, es jau wiffu gribbu darriht, ko pagehri, es tahds paté labs un rahms gribbu buht kà tu, kad til ween mannim palikfi par feewu!“

Wendels nu gahja us kroggu un Zuhle pee tahs wezzenes.

Abbeem nemannoht Duhminsch, zaur fehtu ween no winneem schkirts, wiffu bij dsirdejis, ko Wendels ar Zuhli bij runnais. Meefneeke waigs palikka gan bahls gan farkans, winsch sohbus sakohda un rohku eebahsa keshà, it kà nasi melleedams. Tad steidsahs pee wezzenes mahjas un gaidija, kamehr Zuhle atkal isnahza ahra.

Kad Zuhle Duhmina bahlo waigu un spibdoschas aziz eeroudsija, tad schauscholas meitanu pahrnehma. Winnai bija ap firdi, it kà buhtu gribbejufi, pukki aiskahrt un it kà pukku weeta winnas rohlas tschuhfku buhtu aistiffuschas.

„Labriht!“ tà meefneeks pasmeedamees issanzahs — „us mamselliti ilgi jagaida. Zums laiks warbuht schiglak pagahjis ne kà zitteem zilweelem. . .“

„Ko Zuhé gribbat? No kurreenes nahkat?“ tà Zuhle ffarbi praffija.

„No kurreenes nahku? Ko gribbu? To mamiellite driht dabuhs sinnah — to Zums gan zits fazzihé ne kà es. Bet kad nu weenreis sché esmu un Zums labriht esmu fazzijis, tad Zums taf gan klahthé, manni apweizinah.“

„Mannim ar Zums nau nekahdas dallas. Waj mannim ne-effat apfoblijuhchi, ka wiffu fawu muhschu mannim zekka wairé nestahfeetes?“

„Ne ikreis tà eet kà dohma,“ — tà Duhminsch — „Ja nu mannim taggad tas buhtu schehl, ko Zums esmu apfoblijis? Ja nu es bes Zuhles newarretu dshwoht un ja nu tadeht es buhtu nahjis? Kapeh; tad ta mamsellite taggad til pikta pret mannim? Agrak' tas taf tà nebij!“

„Ja, agrak' tad biju dumfch behns un gandrifs Zuhé par kreetnu wihru buhtu tarreis, kas Zuhé taf nemas ne-effat. Bet mans engelís koreis manni pasargajis, tà ka wehl ihsténà laikà azzis mannim adarrisahs. Tadeht laujat mannim fawu zekku staigahht un nestahjatees atkal us monnu zekku. Zittadi no fawas apfoblihschanas, buhshu wakkà un wiffu Zuhfu blehdibu tehnam stahstifchu!“

Meefneeks pasmebjahs. „Tehnam stahstih? Ko tad winnam stahstifet? Kas tad par to jastahsta, kad puifis patihl meitai un kad puifis meitai pallat eet? Tehws par to nelaunosees, ka agrak' befi Zuhfu deht Dukkulos esmu bijis un ka arri weenreis meitas lambari esmu eelihdis. . .“

„Un Zuhé nelaunatees, ar scho Zuhfu blehdigu darbu wehl isleclitees? Beidsamo reis es Zums falku: Gita proham, jeb es Zums ko dohshu, kas Zums nepatiks!“

„Nu, nu, preeksch Zuhfu dufmoschanahs jau nobihstohs. Un kam tad pret manni ween tahda ffarba effat, kamehr taf nelaunatees, fawà paschà mahjà ar prastu kalpu eelaistees!“

„Tè Zums, kas nahkash!“ tà fazzidama Zuhle apflaitufes beskaunigam meefneekam kreetni ar rohku taifni zehra waigà.

Duhminsch papreeksch bija it kà apstulbis, bet tad, ais dufmahm tà kà ahprahthigs, meitu apkehra ar rohlahm un ar warru fewim peewilka klahht. „Tad tà? Tu mannim fitti! Es tewi! To plukkatu, to pasfaules fkrehejeu, to Wendeli, to mahli glaudahht, bet manni fkrapi? Pagg', pagg', kalli, es tewim naggus greefschu!“

Bet Zuhle bij stipra semneeka meita un meefneekam kreetni pretti turrejahs. Ka schis flaktinsch buhtu beidses, to neweens newarr sinnahht, jo peepeschi no mescha atsteidsahs weens wihré, kehra meefneeku ar stipru rohku un to gahsa pee semmes, ka flanneja ween.

Tas nebij zits neweens kà Wendels. Kroggà atnahjis winsch ar leelu kaunu bij atskahrtis, ka Dukkuls pawiffam peedsehrié bija. Winsch tad nu bij atpakkal steidses, meitai scho behdigo sinnu nest.

(Us preekschu wehl.)

P u k k e h m.

1.

Zums, puklites, kuhdsu, Zuhé kluffu zeeteet, Ir mannu noslehypumu paglabbaseet, Zums teikschu, ko zeeschu, ko mihlestib' darr', Bet lahdsamas nesakkeet ne kam to arr'.

2.

Kad mihlaka reis pee kruhthim Zuhé sprausch, Tad steepetees, werreetees, ohdeet tad gausch, Tad, natschulsti rohst' un steidses pasweikt: „Winsch mihl Tew', winsch mihl Tew', bet nedrihst to teikt!“

3.
Bet kad Zums tad galwinaš wihstoht karrabš
Un Winna Zuhš nošweešch, mann' ne-atzerrahš,
Tad pušchkin nemm uppitē kappinu wehš
Bet mannu nošlehpum' Tu kappā libdš nešš!
pahrz. Wensku Eduarts.

Atbilda.

G. G. — A. Daudš paldoems! Zuhšu jaukas dšeesmināš man irr
it mihlaš. Preegāšchons ar Zums wehl tablat' cepāšitees.
Latw. aw. apgahdatajš.

Naudas tirgus,

	Rihgā 5. August 1872.	ufkrāff.	fohl.
5% walšto-afšleenešchanaš bilketes ar winnejt. I. aifteen.	153	153	152
" " " " " II. aifteen.	154	153	
5% walšto-bankas-bilketes	95	94	
4% Widoš. sandbrichšes, ušfallamas	100	99 1/2	
" " " " " ne-ušfall.	95 1/4	94 1/2	
5 1/2% Kurš. sandbrich. ušfallamas	99 1/2	98 1/2	
" " " " " ne-ušfall.	95 1/2	94 1/2	
5% Rihgas-Dinab. dšelšgeka atšijas uš 125 rub.	147	146	
5% Rihgas-Dinab. obligācijās uš 100 rub.	89 1/2	89	
5% Rihgas-Zelgaw. " " " 100 " "	117	116	

**Labbibas un pretšchu tirgus Zelgawā, 31. Juli,
Rihgā, 5. August un Ceepajā, 12. Febr.
1872. gaddā.**

Kalkaja var:	Zelgawā.	Rihgā.	Ceepajā.
1/3 Iščemo. (1 pūbru) rubšu	2 r. 15 f.	2 r. 35 f.	2 r. 30 f.
1/3 " (1 ") kweešchu	3 " 75 "	4 " 25 "	4 " 80 "
1/3 " (1 ") meešchu	1 " 75 "	2 " 20 "	2 " "
1/3 " (1 ") aušu	1 " 10 "	1 " 50 "	1 " 15 "
1/3 " (1 ") štrau	2 " 20 "	3 " 25 "	3 " "
1/3 " (1 ") rupju rubšu miltu	2 " "	2 " 35 "	2 " 25 "
1/3 " (1 ") bihbeletu	2 " 75 "	4 " "	3 " 25 "
1/3 " (1 ") " kweešchu miltu	4 " 50 "	5 " "	5 " "
1/3 " (1 ") meešchu putrainu	2 " 50 "	3 " 75 "	3 " 50 "
1/3 " (1 ") kartofeti	" 55 "	" "	1 " "
10 pudu (1 birkawu) teena	3 r. 75 f.	4 r. 50 f.	4 r. — f.
1/2 " (20 mahrz.) šweešča	4 " "	5 " 25 "	5 " "
1/2 " (20 ") dšelšes	1 " 10 "	1 " 15 "	— " 90 "
1/2 " (20 ") tabata	1 " 60 "	1 " 25 "	1 " 80 "
1/2 " (20 ") ščēlihu apptau	— " 25 "	— " "	— " "
1/2 " (20 ") krobāa linnu	2 " 40 "	2 " 40 "	2 " "
1/2 " (20 ") kralta	1 " 70 "	1 " 20 "	1 " 20 "
1 muzzi linnu šēklu	9 " "	— " "	8 " "
1 " kīku	10 " 25 "	12 " 50 "	15 " "
10 pudu šarkanāš fabla	6 " 50 "	6 " 25 "	— " "
10 " ballas rupjas fabla	6 " 25 "	6 " "	6 " "
10 " " smallas fabla	6 " 25 "	6 " "	6 " "

Latw. Awišču apgahdatajš: J. W. Safranowica.

Sludinašchanaš.

No Kumberu pagasta waldišchanaš zaur šču
wišči ahrpūs pagasta dšiwodami un yee Kumberu
pagasta peederrigi kalpi un wakeneki tohp uš-
aizinatii. yee dalšibu nemšchānu yee to uš to 16.
August f. g. eelšch Šaldus teefas namma
nolitta kalpu semmes išlošefchanaš terminu preefšch
pušdeenas pais, jeb zittam to šolmakii ušdoht.
atnabht, ar to weelohdināšchānu, ka tee uš to no-
littu išlošefchanaš terminu nobit palšikufšči Kū-
mbu pagasta lohželti ar šawādm febbāhl weenešchām
yeepraššifchānām it pawiššam taps noraiditi. To
lai teel wehrā!

Šaldus teefas namma, 20. Juli 1872.
(Nr. 126.) Pagastawezžal: J. Šihpol.
(S. W.) Teef. štridw: Kūlpe.

Tanni 4. un 7. Septemberi f. g. tiks
yee Zelgawāš pilšchtaš femmerezjas weens 9 rubra-
wertas, 731 ašči teelš dabrafemmes gabbalš uš
16 gāddeem uš arrenti išfolibitš. Zelgawāš rab-
tušči, 28. Juli 1872.
(Nr. 253.) Pilšchta elšermannis: Müller.
Buchhalters: Niemer.

No Kalnamušchāš pagasta waldišchanaš, Doh-
beles aprīnē, wiššchem Kalnamušchāš pagasta loh-
želtēem teel šinnamš darribitš, ka išdallišchāna
rābš galwāš naudaš malšafchanaš preefšch 11.
daku 1872. un 1. daku 1873. g. uš to 10.
August mehn. f. g. nolitta un tadeht lai
šātris, šam lohda pretštrunāšchāna jeb eemešči
yret tahdu augšchā yeeimnetu galwāš naudaš ap-
špreefchānu buhru. — tai 10. Augusta mehn. f. g.
šchē yeeemeldetohš, jo wehlabl no šchibē puššes
neweens wātris netaps klaušibitš un buhš jamalka.
kā tappis apšpreefšch.

Kalnamušchāš teefasnamma, 20. Juli 1872.
(Nr. 144.) Pag. wežž: B. Dohle.
Pag. štr.: W. Bergmann.

No Wež-Platonēš pagasta teefas teel šinnamš
darribitš, ka tanni 19. August f. g. nomre-
rušchā Ušingen Kāšchōl Kānne mahju šaimneeka
Samel Grūnfeldta dāšchōdāšchāda mantiba uš wā-
rabšchēliškānu eelšch Ušingen Šwitšju krobga
lāps pahrdohhta.

Wež-Platonē, 18. Juli 1872.
(Nr. 186.) Preefšchēhb.: A. Weiland.
Teef. štr.: A. Allen.

Preefšch Bukšaišchu pagasta šchoblas weens
šchoblotajš tohp meklebis, kufšch tohš šchoblo-
jamuš behrnūs eelšch latweešchu, šceewu un wah-
žu wāllodas un rakšifchanaš mahžiht uškemmahš.
Ta weeteifšchānāš wār notitteš iškāru šel-
deenu yee Bukšaišchu pagasta waldišchanaš eelšch
šchē pagasta teefas namma.

Bukšaišči, 30. Juni 1872.
(Nr. 174.) Pag. wežž: J. Šreudenšeld.
(S. W.) Štrihw.: A. Georgj.

Ratti uš 27. Juli irr tam Jaun-Platonēš
Štrubdeggun Wleeschel šoinneekam 2 širgi no gan-
nitas nolagti: 1 gāišchē šils, 5—6 gadd. wežž.
widdeja auguma ar prawchem šareem, 80 rubl.
wehrtš; 2) bruhšš širgš, balta šrihpa par purnu,
6 gadduš wežž, bīšchē teetabls kā pirmāš, 75
rubl. wehrtš, šas par šchēm šogteem širgēem war-
reim šlaidru šinēu doht, tohp luhgš. Wež-Plato-
nēš teefas namma yee šrihwera Allen K. nodohht
to ušrāddišchānu, šas dabuhš 50 rubl. pateizi-
bas naudaš.

**Tohs škunstigus druwu mehšlus
(superfossat)**

kurri jau šen par lohiti derrigeem irr išfla-
weti, wār dabuht par Rihgas tirgu Zel-
gawā yee Saulites, pret Latw. bašnižu.

D. Blaunberg.

Andeles pahrzelfchana.

Wiššchem mihšchem draugēem šinnānu dohdu, ka
eš šawu apteekera un yehrwes prezēs andeli man-
nā pašchā namma

zuhku-eelā (Schwimmstraße) Nr. 9

nāšlošchā August mehneki pahrzelfschu, turklāht
luhgdams, yee mannis arribān šchinnā jaunā wee-
tā ar lihdišchinnitgu ušizžibu peštāzāht.

Adolf Wetterich, Rihgā.

Superfossatš.

Šprowbetuš, tohs labbatohš semmes šchoblo-
chanaš mehšlus, no weena wišlabbakeem Englantēš
fabrikeem pahrdohd par lehtu mahku šai bohde yee

S. Weidemann,
Zelgawā yee masajeem wāhrteem. 1

Bulwišchu mahja, uš Bauškāš želka, ar
bohdi un leelu eebraufšchānu, kur wiššadu
andeli ar labbiu, šinneem un zittāhm lee-
tahm dšenn, par masu eemalkafchānu irr
pahrdohdama. Turpat arri weens dabrifš
un kartuffetu semmes weeta pahrdohdami.
Klabtakas šinnāš turpat. 2

Šchū behrnūs nemm eelšch kofsti un ruhmi
un apšohā arri wānu šchoblas darbus wāddiht
šchoblotajš Vēš

Zelgawā, šanal šchēhēš celā, jaunajā šchob-
las namma teefchām pretlin „šalka Štolzera“
(Günther) eebraufšchānāš weetai. 1

**Uhrsemmes
superfossatu**

preefšch kweešchēm un rubšēm, šas daudi
augtu išdohd, pahrdohd par Rihgas tirgu,
Zelgawā Paul celā Nr. 13, yee masajeem
wāhrteem S. Henster. 3

Semkohpeem

dārru šinnāmu, ša mannā fabriškā šāstti kaulu
milti, superfossatš iš šaulumilteem un superfosfatš
iš šošforita ašnāteem irr šil weenigi dabujami yee

J. Woldemar, Zelgawā
(yee Latweešchu bašnižās).

Šš šawu prezži ušizžigi yeedahwaju wiššchem
taggād preefšch rubšēm un kweešchēm šil proh-
weht. 1

Richard Thomson, Rihgā.

Divonegoles

mušchā (netabl no Schaines) Kauzas gubernā, Konstantinowas kirspreiše, irr lahbas 34 puhrā-weetas linnu, kās labbt no-augufchi, waj pa puhrāweetai jeb pawiffam — libds 20 rubtu par puhrāweetu linnu no laufa pahrdohdami. 3

Wiffadas fortes

Rihgas dehtu

par lehtu zennu pahrdohd **G. E. Jacobsohn** Jelgawā, kattoku eelā salkā bōht Nr. 16, pee „balta salka.“ Turpat wiffadas allusbutteles pahrdohd par fabriku zennu. 3

Walfas

draudfes skobla pahlga weeta irr waltā un no 5. August f. g. ušemmama. Lohne par gaddu 200 rubt. f. Skaidratas sīnās pee 1
H. Sihles, Walfā.

Tahs gaušchi flawetas un lehtas

Sweedru semkōhpibas mašhinas

prohti: arklus no 5 libds 16 rubt., ezzešhas, fehšhanas-mašhinas, rohkās- un sīrga-kullamas mašhinas no 120 libds 450 rubt., puzmašhinas, effelmašhinas u. t. pr., tā arrišān

superfossatu

peedahwa par lehtu maksu

J. W. Grabmann,

Mašhinas-lehgeris **Rihgā**, Nikolai eelā, blakkam Schūgen (šifneku) dabšam, pretti gabša fabrikam.

Kantohrs:

leelā Jeshaba eelā, šchebršam pretti Biršgu nannam.

Zaur Kuršemes semmeswīsteefas nolemšhanu no 17. Juli deenas šch. g. es ešmu par semmes-wīsteefas adwokatu no **1. August** deenas eesabtoht ar Jelgawā dšhwofšhanu eestahdīstā. 2

Semmeswīsteefas adwokats

Alfons Neumann.

Dšhwoflis: Strihwera eelā Nr. 3.
Runnāšhanas laika: rihbās no pulstien 9—11.
Pehz pusdeenas " " 3—4.

Muhrumūschā

taps 1. September 1872 gadda tīrgus no-turcheis. (S. W.) 3

Preekšč rattabban jaunfablošha skoblošhanas laika pee mannis irr atkal wiffadi rakstīšhanas rihli dabunami, kurrus ušlāneju un peedahwaju, kā: (balta) **rakstamas grahmatas, klādēs** (šaimneezibas grahmatas), **bleistīkī, stahl-sehdereš** (schrauda spalwas), **dāschadas tīntes, tabseles, grifseles** u. t. j. pr., arrišān laš-famas **skoblas grahmatas** lašweešhu, wahzu un kreewu walodā, — par lehtalāseem zenneem. Jelgawā pee 2

M. H. Löwenstein,

leelajā eelā Nr. 16, it teesham prettīm Todlebenā bobdei.

Pee mannis wehl irr dabunamas: **sehgetu lakka** no 15, 18, 22 un libds 2 rubt. 25 kap. par mahzīnu; arrišān wiffas plinīgas **rakstamas leetas** preekšč strihweru un fantohru eestīkshn.

Superfossatu

no tahs jau wairahl gaddu pašhstamahs fortes ešmu atkal jaunus peesuhstijumus dabujis un teek pahrdohht par 4 rubli 25 kap. par mašhu no 6 pudu smagguma, pee

J. J. Haase

Jelgawā, paštes eelā Nr. 1. 5

Klaweeru stundas tohp dohtas, **rohkās darbās mahzīhts**, jeb **meitenēs**, kās skoblā eet, kōtē nomtas Jelgawā, leelajā eelā Nr. 14, eefsch sehtas, ehbergt appatšhā pa kreiko rohku. 1

leelākais krahjums

sehuhjannu mašhinnu

preekšč skobdereem un t. pr. no 65—100 rubt. f. un mašakas ar rohku greešhomas par 35 rubt., kā arri preekšč šaimneezehm no 16 rubt. šudr. šabtoht. — Preekšč wiffahm mašhinehm mehš **wairahl gaddus pilnīgi galwojam** un peesuhstam beš maksās uš paghreshānu zennarahdirājus ar bildehm. 2

Sühr un Sinnerthal,

Rihgā, leelā Smīlšhu eelā Nr. 7.

Engellīchu

Superfossata

labbaka forte irr dabunama, par 4 rubt. 25 kap. par mašhu, ar druklatu pamahzīšhanu libds, Jelgawā pee 2

Gottfr. Herrmann,

pee Dehbeles wahreem.

30. Augusts.

Ar mušhu lohti mīhtota augsta Kunga un Kešfara un Wīna augsta krohāmantineeka wahredu deenu šakriht lohds **Kuršemneeku atdšimšhanas swehtki**, dšimtsbuhšhanas atgelschānas veemīnna. Jhpašchi tīks Jelgawā šchi deena šwīlaneta, pee labdeem swehtkeem peedallītees, kū katur, tā fewīšhki dšeedāschānas beedrtības ar to veemīnnešhanu zaur šehw mīhli ušlūhd. Iai tahs fawās peeteelšchānāhs laiku, wīšweblaki libds 20. Augustā, appatšhā parakstījūscham dohju šīnāht un turklāht īsteiktu, lahbas dšeešmas tahs dšee-dahs. 1

P. Allunan,

Jelgawā, salkajā eelā Nr. 2.

Rijas-mašhinnu un meldera feetus, no mannis pašcha auktus, warr dabūht Jelgawā, kattoku un Kattīhnes elās šubri, Salzmannā nannā Nr. 5, pee addatutāstājā meīstera 2

J. Rosenberg.

Kattolu eelā

jaunā eebražamā weelā, pee wezza Rudskrohdšī-neelā **J. Koehler**, warr dabūht šalka ruhni un gullamu weetu.

Pee **G. Hartmann Kuldigā**

wiffadas latwīškas grahmatas dabūšanas, kā: Dšeešmu, špredtiku, luhgšhānu, mahzību un šahstu grahmatas, arri teatera luggas. Šarp šchi laika wīšwebrā leekamajam un jaunakajam grahmatahm arri šehīhs dīwi: „Laubes Indelka Pamažīšhāna Kreewu walodā“ un „Prahšehu-krantschu kāršč 1870 un 1871“ par Jelgawās un Rihgās zenneem. 2

Jaunas grahmatas.

Ruwat tīkka drukatas un Rihgā brahku **Bušč** grahmatu bobde dabūšanas šchahdas grahmatas: **Kreewu walodas mahzība** no H. Allunan, oštra dakka maksā 40 kap.

Dšols, wīna dšehwe un gals, ko īf kadhā Bahju laikarāšta šmehluse Marija Roumann maksā 35 kap. 1

Ruwat tappa gattawa un dabunama Jelgawā pee Beshbornā, jīteelšēd Rešbera grahmatu bobht:

Par mahju-kustom weffelības un dšhwības ušturrešhanu un wīnu audšīnāschānu.

Sarakstījis R. Andersohns. 3
Maksā eespeeta 75 kap. šudraba.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Aungs, weena tizziba, weena kristiba.

Mahditajs: Sinas. Missiones sinas X. No to behtinu un sildanu mutes es lisschunu salusschu. Kad basnizas pulskenti (swanni) zehusschees. Par weeninu. Luttera fohdoligi fakkami wahrdi latwiffli ribmeti.

Sinas.

No Ruzzawas. Tai 18. Juli 1872 mums bij sawada swehtku deena; jo tad likka un eeswehtija grunts-akmini preefsch jaunus Ruzzawas basnizas. Labs lauschu pulzinsch no Latweeschu un arri no Wahzu draudses tai deena bij fakrahees, to jauku biritinu lihdswehtibt, fur tas Debbestehws mums bij nowehlejis, jaunus basnizas buhwes eefahlumu fagaidiht un peeredseht, fo mehš jau preefsch 13 gadeem bijahm labrojuschi un lukguschi. Muhšu basnizas preefschneeka kungs, Grohbinaš pilskungs, barons von Gowen newallas deht newarreja schai deena atbraukt, bet no kaiminu draudses weens mahzitajs, Pieventhal k., ar muhsu mahzitaju, Schulmann kungu fohschus firsnigus wahrdus runnaja, fur starpā arri daschas dsefmas us basfihm, — arridsan „Jehovah, tawam wahrdam“ nodseedajahm. Zapeeminn arridsan, la diwi skahda dohses akmini cemuhreja; fur eelschā eeglabbahajam daschas peeminnas preefsch saweem pehznahtameem. Peerahtijahm neween muhsu taggadeja schelliga Semmes-tehwa wahrdi, bet arridsan zittus zeenigus kungs, prohti: Baltijas generalgubernatora un Kursenmes gubernatora, la arridsan muhsu Luti. ewang. tizzibas biskaju, Kursenmes generalsuperdentu un muhsu Grohbinaš prahwesta wahrdi. Zistahstijahm tad wehl par muhsu taggadejas pagasta waldischanas un teefas buhschunu, preefshmedami, zil muischu un mahju pee muhsu basnizas un teefas aprinka peekriht un la tohs wihrus sauz, kas taggad pagasta waldischanas un teefas job basnizas wihru amatōs stahw. Tad wehl celikkahm weenu ribmi, fo arridsan schē dohdam lassihht, un mahzitajs peelikka arridsan no wiffahm taggadejahm kreewu sudraba un warra naudas sortehm pa gabalam klahht. Tai nu Deews lihds fagaidiht jaunahs basnizas uzelschunu!

Muhšu wezza basniza irr krusa-basniza*), no lohka buhweta, ar daktinu juntu. Us tohrna gaila irr redsams tas gadda flaitlis 1769. Bet laikam tai gadda basniza buhs pahrbuhweta; jo wiffa buhwes wihfe un tahs no lohka isgreeskas bildes ap altari basniza simejahs us sen-

nakeem, kattofu tizzibas laikeem. Laikam wezzaš basnizas grunta kahdas sinas atraddihē. — Irr jau gan muhsu wezza basniza labbi nodilluse un noplifsuse, tohrnis swannoht schuhpojahs, la kohks celksch wehja. Muhšu jauna basniza stahwehs kahdus 200 fohlus no wezzaš basnizas, blakkam kappeem. Augsta waldischana preefsch schihs buhwes nowehlejusē wairahk ne la 6 tuhstofchus rublus skaidras naudas bes buhwokheem, fo arri bes maksas no krohna mescha dabu. — Jauno basnizu buhwes no muhra — lihds junitam ar almineem un statto tohrni no keegekeem; juntš nahks no daktineem. Tai Deews mums palihds fagaidiht to laiku, fur jaunā, krahschā Deewa nammā dseedasim: „Jehovah, tawam wahrdam skam teifschana un gohds!“

Chr. Sch—g.

Maslawas ew. lutteru konsistorijai irr preedallitas tahs gubernas Iwera, Maslawā, Tula, Drele, Kurksa, Karlowa, Kubanes aprinkis, Kaukasija un Armenija, tāpat wiffa Siberija un Ussjas kreewusomme lihds Okozlas un Japanes jubrahm un Rihnas rohbeschahm. 1843. gadda bij appalsch schihs konsistorijas 38 mahzitaju weetas ar kahdeem 110 tuhst. lutteru. 1871. gadda beigās jau bij 63 mahzitaju weetas ar 255 tuhst. lutteru (wairahk la 2 reis tik dauds).

Londones leela bihbelu beedriba irr zaur Odeffas stazioni ween lihds 1871. gadda beigahm laudihm rohkas dewusi 40 tuhst. bihbeles, starp tahm kahdas 15 tuhst. kreewu wallodā, zittas zittās wallodās.

Jerusalemē turrenes ewang. lutteru draudse eeswehtija sawu pirmo deewanammu. Ka lassitaji wehl atminnehs, Turku sultans sawu weesu Pruhshu krohna prinzi grebbedams pagohdinahht, atschlinkoja Wahzu keisarim wiffu to plazzi Jerusalemē, fo par Johannitu nammu sauz. Schis plazzis bij wifs jastaidro no daschadahm wezzu muhru druppahm, nowedda kahdus 100 tuhstofsch wesumus; tihroht usgabja appalschā dauds krusa gangu, stabu rindas, pagrabbas un weenā weeta wesselu masu basnizinu (kapelli). Us krohna printschā preefschā lisschunu Wahzu keisars dema pawehli scho kapelli isbuhweht un par pagaidu basnizu eerahdiht Jerusalemes lutteru draudsei. Tee darbi nu tappa pabeigti un draudse warr tur sawu deewakalposchunu turreht. No Potsdamas wehl atsuhhtija ehgels, kas trubka. Tā tad nu wahzu lutteru draudsei newaiajdsehs, la lihds schim, sawu deewakalposchunu turreht engelischu basniza, bet buhs pascheem sawa ruhme. Nahkofschā laika gribb Jerusalemē zelt weenu leeku lutteru bas-

*) Par krusa-basnizu nosauz tabdu, kas us krusa wihsi buhweta, prohti: blakkam irr isbuhwes, tā srahent. Kas sin, waj Kursenmē wehl buhs ehra tahda krusa-basniza atropdama.

nizu; pa wissu Bruhschu semmi tohp dahwanas us to lassifas un irr jau us to lahdi 64 tuhlt. dahlderu famesti.

S.

Missiones sinas X.

No missiones darba pee Juhdeem un Moamedeescheem.

(Weigums.)

Missionars Pauli bija preefch Juhdeem weenu gramatiuu par fwehto triadibu farakstijis. Scho gramatiuu — ta raksta Pauli no Amsterdames — weens Juhds ar wahrdu S. bij lassijis un no tahs pasklubinahts eefahza arridsan lassihf Jauna derriba un tappa pahrlcezi-nahts, ka Jesus effoht tas Kristus, no ka tee praweefchi bij sluddinajufchi; jo schim wihram bij weenteefiga firds, kas to pateefibu melleja. Es winnu daschlahrt apmelleju un dabuju manniht, ka schis no firds tizzedams bij us dschwibas atjaunaschanohs usmohdees. Bet winnam bija nikna feewa; jo wairahf winnam ta firds atdarrijahs tai tizzibai, jo wairahf tai ta firds apzeetinajahs un eenihdeja to Ewangeliumu un manni nu arridsan wairs negribbeja laist pee sawa wihra klahf. Bet nu dabujis dsirdeht, ka mans draugs S. grubti fasslimmis, es tahs niknas feewas dusmas nebidamees winnu atkal apmelleju, un atraddu winnu gullam ar bahlu waigu, nahwes fweedri peere. Manni eeraudfijis, winsch rohku istteepis pret manni runnaja ar wahju balfi: „Ik zik es esnu preezihgs juhs wehl weenu reisi redseht. Manna firds irr meeriga, jo es zerru, ka Deews man peedewis wiffus mannus grehtus Jesus Kristus labbad, kas muhsu pahrlahpfschanu dehl eewainohs un muhsu apwainofchanu dehl fagrausts.“ To fazzijis winsch krittta atpakkal un zeeta kluffi. Tai azzumirfli eenahza ta feewa ar zitteem Juhdeem un istklubma manni ahra ar bahrageem wahrdeem, lai tam wihram winna pehdejās stundās raises nedarroht. Es gabju kluffu; no rihta S. nomirra. Winsch bija sawu dwehfeli mirdamā Jesus rohkas nowehlejis; bet tee Juhdi winnu nolahdejufchi un ar lahsteem no ta mirrona aifgabjufchi.

2) Moameda tizzigi ar ugguni un sohbeni isphstija wiffas kristigas draudses Mas-Afija, Sirija, Egipte un Seemel-Afrikā, isplehtahs par Widdus-Afiju un Indiju; arridsan Spaniju tee uswarreja un gribbeja arridsan eelaustees Frantschu semmē, ja stiprais Frantschu waldineeks Karelis Martēls winnus nebuhtu fassittis un isdinnis (732 pehz Kr.). Bet t. 1453. gaddā Turkeem idewahs panemt Konstantinopoli un tur eezelt sawu walstibu, un wiffas kristigas basnizas pahrtaiht par moscheahm (Moamedeeschu deewanammeem). Moameda tizzigus taggad flaita wairahf ne kā 100 millionus. Pee winneem lihds schim missiones darbs bija aisleegts; jo pehz Turku walsts likkumeem iktats Turks, kas pee kristigas tizzibas atgreesahs, tapat arridsan iktats kristihgs zilweks, kas Turkam

Kristu pasluddinaja, tappa noteefasi us nahwi. Bet 1856. gaddā pehz ta affinaina Sewastopoles karra Turku keisars no kristigahm walstihm speests likkumu dewis (Gati-Hamajam fauktu) pehz kurra Turkeem brihw atgreestees pee kristigas tizzibas un missiones darbs atwehlehts. Lhdj tam tahs 1,200,000 dwehseles, kas Konstantinopolē dsihwo, ne wahrdu nedabuja dsirdeht no ta grehzineeku pestitaja; taggad ta preezasmahziba atflann Konstantinopolē wiffas wallodās un wairahf ne kā 20 weetas kristiga deewakalposchana tohp noturreta wahzifli, franzifli, anglifli, greelifli, armenifli, turkifli; fwehtee raksti wiffas eelās tohp idohti. Turki leelās pulkās pehrf jauno derribu un to lassa wiffos pilsehta platschōs, un arri Turku pilsehta dallā, kur kristiteem nau brihw dsihwoht, Turks ar waldibas atwehlefschanu pahrdohd jaunās derribas. Bet Turku walsti dauds likkumi tohp dohti, bet maj — turreti; ihpafchi masatōs pilsehtōs un us semmehm, kur keisara azzis nau klahf. Tapehz arridsan Turku semmē dauds no teem, kas gribb pee kristigas tizzibas atgreestees, wehl schim brihscham grubti tohp wajjati un mohziti. Beirute Sirijas pilsehti Turku kutscheris, ar wahrdu Haffan, fasslimmis no missiones ahstes tappa ahstehts; schis pee wiina peewedda weenu missionaru; wiina wahrdu Haffans labpraht nehma pee firds un wessels tappis winsch gabja basniza un luhdā ar sawu laulatu draugu to kristibu. Bet wiina mahte eemuffinaja tohs laudis pret winnu, tee winnu fakehra un gribbeja nokaut, ja teefa nebuhtu wiina eemettufi zeetumā. „Pehz likkumeem winnam gan brihw atgreestees pee kristigas tizzibas,“ — tā fazzija tahs teefas us teem, kas Haffanu aisttahweja. — „bet tapehz, ka tee laudis par dauds pret wiina eemuffinati, winsch newar walst Beirute;“ un Haffans tappa noraidihts us Damasku un tē atkal eemests zeetumā. Polizejas direktors, Mustafa-Bey, winnu aizinaja pee fewis, fohlija winnam naudu doht, ja winsch Kristu aisleegtu. Tad winsch pawehleja diweem karra wihreem wiina eegahst dsikā tumschā atkā. Bet Haffans fazzija it rahmi: darreet to gribbedami; to meesu juhs warreet nonahweht, bet Jesus paturehts to dwehfeli. Weens no teem karra wihreem winnu stipri eewainoja ar sawu bajoneti un tad winnu nowedda atkal us zeetumu. Nu Angleschu konsuls rakstija pee Sirijas generalgubernatera luhgdams par Haffanu, ka winsch taptu walkā laiste. Generalgubernaters Haffanu aizinajis pee fewis to wajjaja: Waj tu biji Moslems (Moameda tizzihgs)? Haffans: Ja, bet nu es tizzu eefch Kristu. Generalgubernaters: Kapehz tu notizzi eefch Moameda? Haffans: „Tapehz ka Moameds nau Deews un man neneeka newar lihdsseht; bet Jesus preefch manneem grehkeem irr nomirris; tapehz es tizzu eefch to.“ Pehz tam generalgubernaters atlaida Haffanu, tapehz ka winnam effoht feewa ar peezi behrni, lai no-eijoht atkal us Beiruti, un 20 deenas winnam jafatāfahs, ka ar wissu sawu familiju warr Beiruti atstahf.

Tà Gaffans atkal nahza us Beirut, fwehtdeenäs rihtà, apfweizinjaja fawu feewu un behnüs un eegahja Deewa nammà; wiffa draudse teiza Dewu ar preeku, Gaffanu atkal redjedama fehsham fawà wezzà weetà. No ta laika Gaffanam wairs nedarija nekahdas raises; isgahjuschà gaddà t. 20. Juli wiasch peenehma to fw. kristibu un apleezinjaja scho apleezinashanu: „Deewa, ne zilweka darbs irr pee mannas dwehfeles; Deews manni aizinajis; Kristum es dshwofchu, Kristum es arri esmu gattams nomirt!“ Tas generalgubernaters no fawas weetas tappa atzelts, bet arridsan Angleschu konsuls atazinahs.

Muhsu deenäs leeli notiffumi irr notiffuschi, kas tam missiones darbam pee Moamedeescheem to zellu fataisa. 1) Suezes kanalis, atwehts t. 17. November 1869, pa furru warr braukt no widdus jubras teescham us Sarkano jubru; lihds schim ar fuggem bij jabrauz wiffai Afrikai aplahrt. Nu par scho uhdens zellu missiones darbs irr klaktaki peetappis neween paganeem, bet arridsan Moamedeescheem un Kristus gaischams fahl spihdeht Moameda psmehnescha pakrehsliba. 2) Turku Keisars Bruhschu Kehninam irr dahwinajis Jerusalemè preeksch Ewangeliuma bainizas ustaisfchanas to plazzi, tur wezzo Jahna brunneeku ehlu druppas wehl stahw un Bruhschu krohnprinzijs pehz Suezes kanala eefwehtischanas irr nobrauzis us Jerusalemi un ar leelu lauschu gamilefchanu Bruhschu karrogu tai weetà irr uszeblis. To basnizu taggad jau buhwe; teem Wahzeescheem, kas Jerusalemè apmettuschees, lihds schim nebija ihpafcha basniza, bet us deewakalposchanu tiffai ohtru fwehtdeenu pehz pusdeenas, wisleelakà karstumà, warreja fapulzetees Angleschu basnizà. 3) Isgahjuschà leelà Frantschu karrà dauds tuhlfstoschi Turko's Wahzeeschu karrà spehlu rohàs krittuschi. Dee wiffi irr Moameda tizzigi no Seemel-Afrikas, tur wezzos laikòs preeksch Moameda walbija kristiga tizziba; tee nu zeetumòs un lasaretès deewögan dabujuschi dsirdeht no Kristus un wiina Ewangeliuma. Kas sinn, waj Deews to sehllu pee zittahm no wiinu firdihm neswehtis, tà ka ta angfus nefs, kad tee no Wahsemmes pahrnahfuschi?

Mihtasemmès stary Moamedeescheem kristigas draudses strahda missiones darbu ar kristigas schelastibas darbeem, ihpafchi fshlàs, bahrinu un flimneeku nammòs, kurròs tee usnemm bes makfas wezzus un jaunus, tapat kristitus tà arridsan Moamedeeschus, tohs apkohpdami pee meefas un pee dwehfeles. Tahdi flimneeku nammi irr Konstantinopole, Jerusalemè, Alessandrija un zittòs pilsehtòs. Jerusalemè tahdà flimneeku nammà isgahjuschà gaddà stary 668 flimneekem, kas tur tappa usnemti, bija 444 Moameda tizzigi, kas tur ne ar wahrdeem ween, bet arridsan ar darbeem dabuja baudiht no Kristus mihleslibas. Tur weena wezzene jau sen gaddus tohp apkohpta, Mischa ar wahrdu, kas zittahm feewahm fluddina to Kungu Kristu, apleezinadama ka labbahf gribboht nomirt, ne tà to Kungu Jesu aifleegt, jo gribboht atrasta tapt stary

teem fwehtem, kad Kristus nahks ar wisseem engeleem us sohdbu. Jerusalemè irr wehl ihpafchu spittaligu nams, eestahdihòs no weena Bruhschu barona kunga Kassenbrinck-Afcheroden, kas ar fawu zeemahtri reisodams zaur Jerusalemi tur dabuja redseht spittaligus un wiinu ne-isteizamas behdas. Tahdabm behdabm par palihgu wiasch t. 1867. g. usubweja spittaligo nammu. Tè nu no mallu mollahm fanahl tee spittalige, kristiti un Moamedeeschi un tohp uskohpti. Teem Deewa wahrdu tohp lassiti, ihpafchi tee fwehtee Ewangeliuma stahsti no ta Kunga Jesus mahzibahm un darbeem, to wiswairahl tee Moamedeeschi ar firds preeku dsirda, pee firds nemm un paturra.

Bet tas Kungs lai fwehti fawu wahrda fluddinashanu wiffas weetas, tà ka wiffa pafaulè paleel wiina gohda pilna un wiffas paganu un arridsan Juhdu un Moamedeeschu mehles wiina gohdu isteiz, kas irr wiffas pafaulès weenweenigais pestitajs. G.

No to behrinu un fihdamu muttes es teifscham fataisfchu. Matt. 21, 16.

Kahda leela Deewa fwehtiba, kahds ne-isteizams preeks tas irr pascheem wezzaleem, kad behrinus jau no mafahm deenahm deewabijafchanà usaudsina, to parahda schis stahstinsch:

Bruhschu Kehnina Bridrika II. laulata draudsene Elisabete redseja reis fawà pilsdahrjà deewabijiga dahrsneeka 5 gaddu wezzu behrinu, un eelaidahs ar to wallodàs. Ta behrna jautri un weenteesigi wahrdu tai tik tohti patikka, ka to eemihleja un pawehleja us pilli aismest. Patslabban kehninene pee galda fehdeja, kad to behrnu nowedda, un us wiinas wehleschanu tam wajadseja blafkam fehstees, tà ka wiffu galdu warreja pahredseht. Elisabete gribbeja dsirdeht, to tas behrns no wiffa ta dahrguma un jaukuma fazzihòs? Tas behrns kluffi un weenteesigi drihs to weefu dahrgahs drahnas, drihs atkal tohs krahschnohs selta un porzellana galda kraufus apluhkojis nolaida aztinas un ar fanemtahm rohzinahm to perschinu flaitija (K. w. ds. gr. tresch. peeliff. num. 708):

Taws afflus, tawa taifniba
Irr, Kungs, mans gohds un gresniba,
Ar to preeksch Deewa stahwefchu,
Kad debbestis es eeseeschu.

Schee negaiditi wahrdu no ta behrna muttes pakustinaja wiffu klahbubdamu firdis us fewis pahrbaudischanu un pasemmibu. Swehts kluffums wifaplahrt tur walbija tai brihdi. Weena wezziga gaspafcha, ar affaru pillahm azzihm, us kehninani fazzija: „Al tas laimihgs behrns! zil tablu meh wehl tam paklakà!“

A. K—k.

Kad basnizas pulksteni (swanni) zeh- luschees.

Franzija pirmee basnizas pulksteni preeksh swannishanas usfahrti tai gadda 550 pehz Kristus dsim., Konstantinopole 872. gadda, Schweiz zu semine ap to gaddu 1000. Basnizas pulksteni istens eefahkums essoht 5tais gadda simtens. Par pulksteni isgudrotaju ture to bislapu Paulinus eeksh Nolas Italijs. Winesch mirra 431. g. pehz Kr. ds. — Wispirms eekam tee pulksteni atrasti — laudis tappu us deewalaposchanahm aiznati zaur ihpafcheem skrehjeem un sianas dewejeem, arri zaur drumetu puhfchanu, bet wiswarahl klabbinaschanu pee dehles, ka wehl scho baltu deemu daschys muishas un mahjas zaur klabbinaschanu ehst aizina. Ta laika klabbatas, to us deewalaposchanas aizinaschanu basnizas walkaja, fauzu par „swehtahm klabbatahm.“ Turku semine wehl taggad kuisiteem nekauj pulkstenus swannibt un teem japeeteef ar tahdahm klabbatahm.

E. F. S.

Par peeminnu.

18tam Juli 1872, muhsu jaunus basnizas grunts afminda kishchanas un eefwehtichanas deenat, preeksh muhsu pehznahkameem usglabbahs.

Juhs pehznahkamee, kas scho rakstu lassat,
Kad Deewa namma gruntu wehluschi,
Kas tad Juhs sinas par teem wihreem prassat,
Kas zittahrt basnizu bij zehluschi,
Tad simat: krohnis dewa naidu, bakkus,
Un laudis strahdaja un wedda faktus.

Tas pirmas gahdneeks bija pilskungs Koskullis,*)
Kad Melvills**) mahzitajs pirms iluhdsahs,
Un pehz tam pilskungs Howens, palkatnahjejs,
Ar darba rikfoschanu puhlejajs.
Pehz Melvill Schulmanns irr, kas sagaidija
Un Deewa namma gruntu eefwehtija.

Schis buhwes usnehmejs irr Meiris wahda,
Un muhneeks Weibels darbu usfahka,
Buhwmeisters Samuelis kohla darbā,
It weenihgs strahdajt wissu usnehma,
Ka bittites tad laudis strahdajt sahja,
Un zirta, wedda, rakka, darbos nahja.

*) Grobbinas pilskungs, barons von Koskull, aishajja tai gadda 1868 us Aisputti wirospilskunga amata, un wina weeta eefahja barons von Howen. Katreifeis pilskungs irr arrijan krohna basnizu preekshneeks sawa aprakst.

**) Mahzitajs Melvills mirra tai gadda 1860, un wina weeta eefahja mahzitajs Schulmanns par Ruzawas un Swentajas mahzitaju.

Kas Juhs scho lassit pehz simteem gaddeem,
Tad peeminnat muhs kappā gulloschus, —
Mehs buhsim tad pee saweem tehweem, taddeem,
Muhs nepeemirstat semine pulloschus.
Mehs buhwejahm ar subreem sweedreem — preekā,
Juhs ahrdisit — ka wezzu drehbi — neekā!

Ta eet schi pafaulē ar wissahm leetahm,
Tahs juhd un isihkt wissu krahschualahs,
Ir zilweks imihkt, bet us zittahm weetahm
Ta Deewa dwascha attal nosteldsahs;
Un kad schi pafauls ehla patte kritihjs,
Tad isredsetee debbespreekā mittihjs!

Tur newajadschys mums basnizas no muhra,
Kad Deewa gohdu balstis isfeiksim,
Tur nebuhs mums wairs patte dshwe fuhra,
Kad mehš schi muhscha deenas nobeigsim;
Gesh engtu pulka mehš to kungu teiksim,
Un winnu slaweht muhscham tad nebeigsim!

Bet tu, muhs jaunais Deewa namš, kad kluchē
It gattaws pazelts trijds gaddinōs,
Ka mihka swehta weeta tu tad buhs
Us behrau behrneem muhsu raddinōs!
Schē grehziudeki peedohschanu mellehs,
Un jaunu spehl us labbeem darbeem seknehs.

Lai tawa tohna pulkstens meeru swanna,
Un Deewa luhdsesus lai kohpā fauz!
Lai ugguns leesmas, karra pohsta skanna
Nekad scha Deewa namma meeru janz!
Schi basniza lai paleef swehta rohta
Preeksh Lutter tizzigeem — no krohna dohta!

Chr. Schönberg,

Ruzawas-talaita dseedatajs, ebrgeta, un Vasi. skofim.

Bruschwitt Mikkel,
pagasta wezzatats.Jeannot Schouly,
pagasta teefas srihweris.

Ruttera kohdoligi fakkami wahrdi latwisiki farihmeti.

Wtes nemmes nau swahrks jaukafais
Ka gohds un tikkums — daschadais;
Jo ilgahl tahdu walkaji
Jo mihlajt — gurnus apsegji!

Kas tew stantajt neklahjajs,
Lai tew seds nekahrojajs.

Tur jubti jauku muhshtē,
Kur dwehfel — sirds skann weenadi!

E. F. S.

Latw. Awischu apgahdatajs: J. W. Sakranowicz.

No jensures atwehlehts. Mihgā, 3. August 1872.

Druckahs pee J. W. Steffenhagen un dehs.